

SVENS BIBELOVERSIGT - PAULUS' BREV TIL GALATERNE

Bogens hvem, hvad, hvor:

Galaterbrevet er Paulus' og derved NTs første skrift. Brevet er den Kristne Kirkes Friheds erklæring (5:1) og forsvarer grundsandheden i evangeliet – retfærdiggørelse ved nåde alene, modtaget ved tro alene.

Evangeliet erklærer endegyldigt, at mennesker ikke kan gøre sig fortjent til at være Guds børn. Det-te brev inspirerede Martin Luther til at gøre op med en lignende vranglære i datidens Kirke, og det førte til reformationen.

Forfatter:

Apostlen Paulus havde et meget nært forhold til menighederne i de galatiske byer Iconium, Lystra og Derbe (3:15; 4:13-14; 5:7-11; 6:18).

De var opstået under hans første missions-rejse (4:13-16; ApG 13:14-14:23) og var også hans nære medarbejder Timoteus' hjemegn (ApG 16:1-2).

Paulus anså budskabet i dette brev for så vigtigt, at selvom han normalt brugte en sek-retær, følte han det bydende nødvendigt selv at underskrive brevet (6:17; 2 Tess 3:17).

Tidspunkt:

År 47-49 e.Kr. Brevet blev højst sandsynligt skrevet i Antiokia noget tid efter Paulus' første missions-rejse (år 46) og lidt før Apostel-mødet i Jerusalem (år 50, ApG kap.15).

Nogle antager, at brevet er skrevet senere og til menigheder ved Sortehavet, som var den egentlige etniske del af den større romerske provins Galatien (1 Pet 1:1), og de påpeger, at Paulus først besøgte dette område på hans anden og tredje missionsrejse (år 53-57, 16:1-6; 18:23).

Det virker dog mærkeligt, at Paulus så ikke refererede i brevet til Apostel-mødets bestemmelser, da disse så tydeligt støttede hans version af Evangeliet.

Motiv:

Paulus havde opdaget, at "judaister" (jødiskkristne missionærer) havde ført menighederne i Galatien væk fra Evangeliet (1:6-7; 3:1; ApG 15:1-2).

Judaisterne tvang hedningekristne til at blive som jøde kristne pga. deres egen frygt for jøderne (5:2-12; 6:12-13). De påstod, at Paulus kun forkyndte en

udtyndet version af Evangeliet, og at han havde fjernet Guds krav om at leve retfærdigt efter Loven. Han havde også fjernet de tegn, Gud havde givet, der skulle bevare jøderne som et helligt folk i verden - omskærelse, madlove og helligdage (2:3; 2:12; 4:10).

I brevet gik Paulus derfor til modangreb og viste, hvordan denne lære helt ville underminere et Evangelium bygget på Guds nåde og ville gøre Jesu Kristi offer nytteløst (2:21).

Ved at indføre Loven og krav om jødiske ritualer som et tillæg til evangeliet, førte de ikke mennesker til retfærdiggørelse, men tilbage til en umulig religion baseret på menneskelige anstrengelser (4:9-10).

Kun dem som i tro tog imod Guds nåderige frelse ved Jesus Kristus, kunne blive retfærdiggjorte. Siden judaisterne anfægtede Pauls lære ved at angribe hans person, blev Paulus tvunget til ikke alene at forsvare evangeliet men også sin egen person og apostelskab.

Selvom situationen i Galatien var kritisk, havde Paulus tillid til at Gud ved evangeliet ville hjælpe hans venner til at indse deres fejl og vende tilbage til ægte, frigørende kristen-dom (3:4; 4:19; 5:10).

Bogens opbygning:

1:1-11	Introduktion
1:1-11	Åbningshilsen og lovprisning af Guds trøst i prøvelser
1:12-7:16	Forsvar for den ægte apostoliske tjeneste
1:12-2:4	Forklaring på ændringen i Paulus' rejseplaner
2:5-11	Tilgivelse af den angrende urostifter
2:12-7:4	En beskrivelse af ægte apostolisk tjeneste
2:12- 4:6	Den Nye Pagts sejrende tjeneste
4:7-5:10	Guds kraft og sejr på trods af tjenerens svaghed
5:11-6:10	Formaning om at blive forliget med Gud
6:11-7:4	Formaning om at adskille sig fra nedbrydende forhold
7:5-7:16	Glæden over flertallets omvendelse

8:1-9:15	Opfordring til at genoptage penge-gaven til Judæa
8:1-15	Opmuntring til gavmildhed
8:16-9:5	Titus og menighedsrepræsentanternes opgave
9:6-15	Resultaterne af at være gavmild overfor Guds sag
10:1-13:10	Angreb på de falske apostle
10:1-18	Forklaring på Paulus' handlinger
11:1-12:21	Forskellen mellem ægte og falsk apostelvirke
13:1-12	Sidste advarsel om at forlige sig med Guds vilje
13:11-13	Afslutning
13:11-14	Hilsener og velsignelse

Bogens indhold:

Beskrivelsen af menighedens begyndelse og udbredelse.

Mange hedninger var kommet til tro på Jesus Kristus, og spørgsmålet rejste sig, hvordan jødekristne og hedningekristne skulle forholde sig til de forpligtelser, Gud havde pålagt Israel i den Gamle Pagt.

Med den Nye Pagt gav Jesus alle mennesker adgang til frelsen som en gave, der kunne tilegnes ved tro. Alternativt skulle mennesker ved egen anstrengelse leve op til alle Guds standarder – noget ingen, undtagen Jesus, havde gjort (2:16).

Derfor var judaisternes forsøg på at tilføje lovgeringer og religiøse ritualer til Jesu fuld-bragte værk en undergravning af selve evangeliet og gjorde Paulus' brev bydende nødvendigt.

I. Ikke evangelium men lovtrældom.

Efter den korteste af indledninger uden lykønsninger og lovprisning afviste Paulus med hvidglødende skarphed galaternes nyfundne evangelium som den farligste vranglære (1:8-9).

II. Paulus' forsvar af sit apostelskab og mission.

Paulus forsvarede sin version af evangeliet, fordi det var Gud selv, der havde åbenbaret det (1:1,11-12; 2:6-9).

Uden Guds mirakuløse indgreb var Paulus ikke selv kommet ud af religiøs lovtrældom og forstået evangeliets frigørende budskab. Paulus havde ikke lært evangeliet fra apostlene fra Jerusalem, men han havde fremlagt det for dem, og de anerkendte både hans evangelium og hans tjeneste (2:7-10).

Paulus' kontrovers med Peter skyldtes Peters svigt af evangeliet og tjente til at vise, at alle uanset status er underlagt Guds Ord. Havde det været muligt at opnå frelse ved ritualer eller lovgerninger, ville Jesus Kristi offer have været unødvendigt (2:21).

III. Begrundelsen af evangeliet ud fra Skrifterne.

Paulus appellerede til galaternes genfødsel og liv i Helligånden, som de havde oplevet da de kom til tro på Jesus (3:2).

Han gik videre og begrundede ud fra GTs skrifter, at retfærdiggørelse måtte ske ved tro, ligesom det var sket for Abraham, troens fader (3:6). Jesus Kristus, den forjættede efterkommer til Abraham, havde nu bragt retfærdiggørelse ved at tage synderes forbandede bort og give Helligånden. Gaven skulle dog modtages ved tro (3:14-15).

Ud fra almindelig logik argumenterede Paulus, at loven, givet ved engle, umuligt kunne omstøde Guds tidligere, personlige løfter til Abraham. Lovens formål havde ligesom hele GT været at føre mennesker til Kristus, fordi den ikke i sig selv formåede at hjælpe mennesker til retfærdiggørelse (3:23-25).

At gå tilbage til Loven efter at have lært Jesus at kende, var at gå tilbage til slaveri og opgive sin status som Guds barn (4:6-11). Paulus appellerede til deres dybe indbyrdes forhold, og bad dem derfor afvise judaisterne, der blot ønskede at udnytte galaternerne og gøre dem til religiøse slaver igen (4:12-17).

IV. De praktiske konsekvenser af livet i Helligånden.

Den frihed, evangeliet førte mennesker til, var Guds ægte, tilfredsstillende, glædesfyldte frihed, som kun fås ved tro på Jesus (5:1-5).

Det var dog ikke en frihed til selvdyrkelse og tøjlesløshed, men til frihed i Helligånden. Guds Ånd leder mennesker til at leve, som Jesus gjorde, og han gav dem kraft til at opfylde Lovens hensigt, som var at elske Gud og ens næste (5:6,13-14).

Derfor skulle disciplene fortsætte trosvandringen ved at leve i kraft af Helligånden (5:22-26).

Kærlighed til andre mennesker var det bedste kendetegn på, at mennesker har fået Helligånden og fulgte Guds vilje (6:7-10).

V. Opsummering af evangeliet.

Paulus afsluttede brevet med egen hånd. Han opsummerede sit budskab ved at fremlægge galaterne de to veje, der var åbne for dem: At give efter for judaisternes religiøse pres og blive ledt ind i et selvretfærdigt liv domineret af selvhøjtidelighed men samtidig tunge bindinger og menneskefrygt (6:12-13).

Eller blive forenet med Paulus i hengivelsen til den korsfæstede Jesus og leve i den nye Åndens tidsalder (6:14-16). Hans brødre skulle være opmærksomme på, at det ikke havde været uden omkostning for Paulus at forsvare friheden i evangeliet (6:17-18).

Bogens temaer:

Paulus var optaget af et væsentligt emne i dette brev, nemlig at forsvare, forklare og anbefale evangeliet. Selvom Loven med Kristus havde udtjent sin frelseshistoriske funktion – at bevare og opdrage Israel indtil Messias kom (3:23-25) – er dens moralske åbenbaring et vigtigt middel, som Gud stadig bruger (3:8,21; 5:14,23).

Pga. menneskers syndige natur kan den ikke i sig selv føre til evigt liv, men den kan afsløre synd og vise mennesker deres behov for en Frelser (2:16-21; 3:19,22).

Lovens høje moral har en opdragende effekt i samfundet og er med til at værne mod lovløshed (5:19-21). De lande, hvor Bibelen har haft størst indflydelse, er blandt de mest udviklede og samtidig mest socialt retfærdige samfund i verden.

Omskærelse var et tegn på, at man var en del af det folk, der havde retten til at arve Abrahams løfter. Selve arveretten gjaldt dog kun en af Abrahams efterkommere (3:16, afkom ental). Efter Jesus Kristus var kommet og havde indløst arven, blev omskærelse overflødig som arvets tegn.

Jesus har som Israels repræsentant opfyldt Loven i hele dens moralske, ceremonielle og civile betydning. Ved at blive forenet med ham (2:19-20) opfylder de troende derved også alle Lovens krav og er blevet til Guds sande Israel (6:16).

Jøder kan fortsat praktisere Lovens rituelle ordninger som en del af deres nationale identitet, men ordningerne har ikke længere nogen åndelig eller frelseshistorisk betydning (2:14; 4:9-11; 5:6; 6:15).

Helligånden har overtaget Lovens rolle som de troendes moralske opdrager (3:3; 5:18). og i modsætning til Loven har han evnen til at give den troende kraft og vilje til både at afvise synd og til at leve for Gud (5:16-17,25; 6:8,14).

Hans evige mål er at forme enhver troende efter Jesu Kristi billede (4:19).

Lovtrældom er en religion for de stærke. At gøre sig moralsk fortjent er et tiltrækkende mål for det naturlige menneske. Det føles retfærdigt, når mennesker lever ansvarligt og belønnes for det. Dem der er dygtige til at opfylde loven, foragter derfor nådens evangelium som letkøbt (1:13-14).

De loviske ynder at lægge vægt på regler og forbud og fokuserer på det ydre og vægter Skriftens bogstav ikke dets ånd (4:10; 6:15).

Der hvor lovtrældom hersker, bliver hykleriet stort og livsglæden erstattet af alvor og strenghed (2:13; 6:1).

Svage bliver udnyttet og anderledes tænkende må leve i konstant frygt for at blive set ned på og udstødt (2:12; 5:11; 6:12).

Evangeliet fører mennesker til frihed fordi de oplever sig elsket og accepteret af Gud på trods af deres fejl og mangler (2:19-20; 5:1).

Kærlighedsforhold er uhæmmet af regler, forbud og formaliteter. Ægte evangelisk frihed, vil aldrig føre til misbrug og tøjlesløshed, fordi den bygger på Jesu Ånd, der elsker Gud og elsker mennesker (2:4; 3:2,6; 4:26; 5:1,13-14). Det er Kristi Lov (6:2).

Baggrundsinformation:

Paulus blev tvunget til at forsvare sin person og sin stilling som apostel, fordi angrebet på ham gik ud på at miskreditere det evangelium, han forkyndte. Judaisterne præsenterede Paulus som en lærling af apostlene fra Jerusalem og én, der forkyndte et udyndet evangelium for at vinde flere tilhængere. Derudover beskyldte de ham for at have et misforhold til Peter (2:11).

Paulus forsvarede sig med, at det var Gud selv, ikke menigheden i Jerusalem, der havde åbenbaret evangeliet for ham, og at han havde et godt forhold til apostlene i Jerusalem, som både anerkendte ham og hans tjeneste. Apostlene var udrustet til en særlig autoritativ opgave mht. til at forkynde og bevare

den rette lære i Kirken. De var underlagt læren ligesom alle andre, og når de fejlede, skulle de også rettesættes ligesom alle andre (2:11-16).

Paulus beskyldes som inkonsekvent, når han skriver imod omskærelse i dette brev og senere selv omskærer galateren Timoteus (5:2-3; ApG 16:1-3).

Men for Paulus havde omskærelse ingen betydning i sig selv, alt afhæng af hvad man lagde i dets ritual (5:6; 6:15).

Galaterne troede, de igennem omskærelse opnåede fortjeneste hos Gud, en meget alvorlig undergravning af evangeliet. Paulus derimod så, at Timoteus med sin jødiske arv ville gavne Guds mission blandt jøder, og at omskærelse derfor ville have en positiv effekt på evangeliets udbredelse.

Jødiskindede troende der mente, at man foruden frelsen ved Jesus også skulle følge Moseloven (XX). De udsprang af de jødekristerne i Jerusalem (2:12-13; ApG 11:2-3; 15:1-2,5).

Ved at blande Lov og Evangelium sammen blev de falske lærere, der underminerede den kristne frihed. Deres motiv var at vinde indflydelse, men de frygtede også at blive udstødt af jøderne som kættere (4:17; 6:12).

Paulus var deres værste fjende, fordi han så konsekvent fastholdt nådens evangelium (2:15-16).

Typologi er ikke en fri symbolsk tolkning af skriften. Den tager Bibelens historiske og grammatiske kontekst alvorligt, når den anvender beretninger til at illustrere teologiske mønstre. Paulus anvender en typologisk udlægning i 4:23-31, måske motiveret af hans modstanders udlægning af samme tekst. Typologi viser, at Gud anvender mønstre i sin frelseshistorie. De oprindelige forfattere kunne sandsynligvis ikke se det, men senere troende opdager, når disse mønstre gentager sig.

Når Paulus refererer til Jesu sårmerker, mener han ikke korsfæstelsesår, der på mystisk vis fremstår på hænder og fødder. I stedet hentyder han til de lidelser, han har måttet bære i hans udbredelse og forsvaret af Jesu evangelium (4:13-14; 5:11; ApG 14:19; 16:22; 2 Kor 11:25; 12:7).

Bogens sammenhæng med resten af Bibelen:

Baggrunden til Galaterbrevet findes beskrevet i ApG 9:20-16:5. Bogen omhandler jødehedningebatten og besvarer spørgsmålet, om man kunne blive en kristen uden først at blive jøde og følge Moseloven.

Brevet er et anledningsbrev, hvor Paulus kæmper desperat for at bevare evangeliet rent fra lovtrældom. Han vil senere i Romerbrevet behandle temaerne mere grundigt og udførligt.

Paulus' teologi om nåde underbygger alle hans breve. Hans lære om Helligånden både samstemmes og suppleres af Johannes, mens hans forståelse af gerningsretfærdighed blev støttet men udtrykt helt anderledes af Jakob (5:6; Jak.2:14-26).

Mennesker bliver gjort retfærdige over for Gud, når de modtager hans nåderige tilgivelse. Tillægges der moralske gerninger og ritualer til evangeliet, bliver det forfalsket og gøres uduelig (2:21), og mennesker bliver ført ind i lovtrældom og overtro (1:8-9; 4:1-11).

I denne trædemølle vil de med blot en fejl have brudt Guds lov og vil stå skyldige over for ham (2:16-17; 5:3; Jak 2:10).

I denne desperate situation er alle mulige former for overtro blevet opfundet for at formilde Guds retfærdige dom (bøn til helgener; pilgrimsrejser, bodsøvelser, etc). Kun nådens evangelium kan frigøre mennesker. I Evangeliet forbliver Gud en retfærdig dommer, mens han ved Jesu stedfortrædende offer samtidig giver mulighed for tilgivelse og barnekår.(2:16; 4:4-7).

Ligesom mennesker bliver retfærdiggjort ved tro, bliver de også forvandlet af Guds kraft, når de lever i et trosforhold med ham (3:14; 5:5,25).

Helligånden skaber Jesu karakter i de troende, når de hengiver sig under hans ledelse og tilskyndelser (5:16-18).

Dette er aldrig et passivt, ensidigt forhold fra Åndens side, for den troende skal selv engagere sig i at afvise selvished og udtrykke kærlighed (5:24; 6:1-2,14).

Helligåndens kraft udvikler personlig disciplin, ansvar og en smuk karakter (6:2,4-5,8).

Opfyldelsen af den nye pagt (4.4-5; Jer.31:31-34) fører til nyskabelse (1:4; 3:23; 6:15), et nyt himmelsk tilhørssted (4:25) og en hel ny måde at leve på (4:29; 5:16,18,25; 6:8).

Jesus er den forjættede efterkommer af Abraham (3:16,19), der skal arve hans løfter, og som verden ved Helligånden vil blive velsignet igennem (3:8,14; 1Mos.12:3).

Han opfyldte Guds forbandelse af lovovertrædere, da han selv blev hængt på et træ kors og døde (3:13; 5 Mos 21:22-23).

Helligånden har en afgørende rolle i brevet og nævnes 16 gange. Han genføder den troende som en ny, åndelig skabning (3:2,14; 6:15).

Han bekræfter Guds nærvær og gør overnaturlige indgreb (3:5; 4:6), og han erstatter Loven, fordi han skriver Guds lov på den troendes hjerte (5:18).

Helligånden frem-bringer hans nifoldige frugt i de troendes hjerte, og former Kristus i dem (5:22).

Jesus er mere end et menneske:

Jesus et virkeligt menneske, men alligevel på lige fod med Faderen (1:1,3; 4:4; 6:17).

Helligånden er mere end Guds kraft:

Helligånden råber: "Abba Fader" (4:6). Fader, Søn og Helligånd vers: Faderen åbenbarer Sønnen (1:16). Kirken er både Guds og Jesu Kristi Kirke (1:13,22). Faderen giver Helligånden, sin Søns ånd, til troende (3:5; 4:6).

Bogens mest kendte afsnit:

2:16-21	Troens forening med Jesus
3:6-14	Retfærdiggørelse ved tro
3:26-29	I Kristus bliver alle troende forenet
4:4-7	Barnekår hos Gud
5:13-26	Helligåndens nifoldige frugt
6:1-10	Kærlighedens byrde